

จากการศึกษาความเป็นไปได้ในการผลิตข้าวแผ่นเพื่อการอุตสาหกรรมขนาดย่อมใน 5 จังหวัด คือ จังหวัดหนองคาย อุดรธานี สกลนคร มุกดาหาร และอุบลราชธานี พบว่า แหล่งการผลิตข้าวแผ่นในเชิงทางการค้ามีมากที่สุดที่จังหวัดหนองคาย คือ ที่บ้านสามัคคี บ้านศรีเชียงใหม่ อ. ศรีเชียงใหม่ และ บ้านท่าบ่อ อ. ท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย ซึ่งมีลักษณะการผลิตเป็นการแบบอุตสาหกรรมในครัวเรือน มีจำนวนผู้ผลิตลดลง และเปลี่ยนจากผู้ผลิตที่เป็นคนเวียตนามมาเป็นคนไทยแทน สำหรับปัจจัยที่เป็นปัญหาของการผลิตข้าวแผ่นที่สำคัญ คือ คุณภาพวัตถุดิบ โดยวัตถุดิบมีคุณภาพไม่สม่ำเสมอ แต่พบข้าวพันธุ์พื้นเมือง ชื่อ ข้าวเจ้าพันธุ์แดง เป็นวัตถุดิบที่มีศักยภาพสามารถนำมาแปรรูปเป็นข้าวแผ่นได้ดีมาก แต่ให้ผลผลิตต่อไร่ต่ำ ผู้ผลิตให้ความสำคัญในเรื่องสุขอนามัยค่อนข้างน้อย และขาดมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ผู้ผลิตขาดความมั่นใจในการทำตลาดด้วยตนเอง และพ่อค้าคนกลางไม่ประสงค์จะขยายตลาดเพิ่ม ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การขยายตัวของการผลิตและการตลาดข้าวแผ่นเป็นไปอย่างช้ามากและมีแนวโน้มลดลง

สำหรับข้อเสนอแนะในการทำการศึกษาและวิจัยต่อไป คือ การพัฒนาด้านวัตถุดิบ การพัฒนาด้านเทคโนโลยีการแปรรูป ด้านคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์ และด้านระบบกลไกการตลาด เช่น การวิจัยและพัฒนาพันธุ์ข้าวเพื่อการผลิตข้าวแผ่น การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพวัตถุดิบก่อนนำมาทำการแปรรูป การวิจัยและพัฒนาเครื่องมือเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและถูกสุขอนามัย การถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสะอาด เพื่อเป็นการยกระดับมาตรฐานสินค้าชุมชน การศึกษาและพัฒนาระบบกลไกการตลาดเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารต้นทุน (cost management) เพื่อหาแนวทางในการสนับสนุนผู้ผลิตที่มีศักยภาพ สร้างตราหรือยี่ห้อของตนเอง และควรให้ผู้ผลิตวางแผนการตลาดร่วมกับพ่อค้าคนกลาง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้แรงงาน การบริหารการผลิตและการตลาด

This study of the potential of rice paper development for SMEs took place in 5 Provinces in Thailand, Nongkhai, Udonthani, Sakonnakhon, Mukdahan and Ubonratchathani. It identified the important rice paper producers as house industries in Ban Samakki and Ban Srichiangmai, Amphur Srichiangmai, and Ban Tabo, Amphur Tabo, Nongkhai. The number of rice paper producers had declined, and the mostly Vietnamese producers had been replaced by Thai ones. A number of problems were identified in the manufacturing process, the main one being the quality of raw materials for rice paper production. The *Khao Dang* variety, wild Thai rice, was found to have good potential for rice paper production but low yield. Also, the producers lacked expertise in marketing, possessed no awareness of community product standards, and the wholesalers were reluctant to expand the marketing. As a result, the production declined.

Suggestions for further investigation include the improvement of raw materials, such as the quality of the rice used in manufacturing the rice paper, and the production efficiency. Also, future research is required in the development of marketing strategies and the creation of brand names.